

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۲۷۵) آلتی آیلنی
(۱۵۰) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی ۳۲۵ غروشدور.

نسخه سی ۵ غروشدور .
ایکی نسخه برآراده
(۱۰) غروشدور
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خواننده

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدلهین
یازیلر اعاده اولنماز .

والله یهدی من یشاءالی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

تذکره

آدره من تبدیلنده آریجه
۵ غروش کوندربلیدور .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
مره نوسروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسزجه یازلسی رجا اولنور .

یاده کوندردلیکی زمان نهیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

شخصیہ « قانونیہ موندرو » دین آرقداشلر وار . بو آرقداشلرک بولمده کی نشریاتی بعض قادیلریمزک افکارینی اضلال ایله اولنری شاشیرتیور . بویچاره همشیرلری کوز کوره ضلالتدن قورتارمق ایچون ، باشلیجه وظیفه سی احکام عمومیہ شرعیہ نک تنفیذینی تأمین اولان شرعیہ وکیلته مراجعت ایتمه بیکزده کیمه مراجعت ایده بیکز ؟ یوقسه (حاکیت ملیه) رفیقمز بو مسئله لرده (آغایف) بکک (دورقهایم) دن مأخوذ فتوالریله می عمل ایتمه می ایسته یور ؟ اوله ایسته یورسه رفیقمز ده چوق بکلار .

(تشکیلات اساسیه) قانونی بو مسئله به قاریشدرمقده کی حقنرده یردن کوکه قدر بدیهیدر . چونکه بوگونکی موجودیت سیاسیہ مزک عمل طاشی حکمنده اولان تشکیلات اساسیه قانونک ۷ نجی ماده سنده شوقرمل وار :

« احکام شرعیہ نک تنفیذی بربوک ملت مجلسه عامدر . قوانین و نظامات نظمینده احکام فقهریه و مقریه ایدر آداب و عادات ناس اساسی آغاز اولنور . »

شوقرملرک صراحتی قاریشسینده احکام شرعیہ و آداب عمومیہ ایله علاقه دار اولان بوقدر مهم بر مسئله (تشکیلات اساسیه) قانونی ایله احتجاج ایلمه مزدن محق ، مشروع و معقول نه اولایلیر ؟

دینه قارشی بولشه ویک حرکتلری

مدرسہ لرک قایم یلمسی — دینه ندرستانک قالدیر یلمسی — عبار .
نظاره لردنه ویرکو — دینه نظارتک اهمیتنه اسقاطی — بولشه ویک
علما — بولشه ویک تانارلر نرملکسی — کلبسارک سری — عکس .
العمللر — تضییع کوردکجه غلبه دها چوره دینه صایر یلیر .

روسیه دن یکی کلن برذاتک ویردیکی معلوماته کوره ، بولشه ویکلر تدریسات و مؤسسات دینییه قارشی اولان خصومتکارانه وضعیتلری صوک کونلرده تشدید ایتشلردر . مدرسہ لر کاملاً قاپاتیلمش ، مکتبلر دین تدریساتی تمامیه منع اولونمشدر . ایستر مسلمان ، ایستر خرستیان و یهودی چوجنی اولسون کنیدیلرینه هیچ بر مکتبه دین درسی ویرله مز . آنجق اون سکیز یاشنه کلدکن صوکره اکر بر دین حقنده معلومات آلمق ایسترسه خصوصی صورتده تدقیقسانده بولونه بیلیر . مسلمانلر آریجه مدرسده آچه مازلر . بوضورت مسلمانلار روسیه ده بویوک بحرانلر کچیریور .

کچنلرده طوپلانان علما قونفره می وضعیتک وخامتی نظردقته آله رق مدرسہ آچه بیلیمک ایچون بولشه ویکلردن مساعدہ استحصالی ایچون چالیشیلیمه سنه قرار ویرمشدر . لکن بولشه ویکلر قطعاً مساعدہ ویرمه بیکلردر .

دینه نظارتی بر شکلدن عبارت قالمشدر . بولشه ویکلر بو نظارتک بوتون قیمت واهمیتی اسقاط ایتشلردر . مدرسہ آحق ، تدریسات دینییه بولونمق صلاحیتی بیله حائر اولمایان دینه نظارتی چوق

بویله کیمسه له هیچ تصادف اولونماش . اسکیدن تراویح نمازندن قاجانلرده کچن سنه رمضانده کال اتقا ایله حرکت ایتشلردر ! بریکی ایمانسلرک ناشر کفریات بر غریبه لری واریمش . اصل مسلمان خلق بوقرقدن نفرت ایتدکری ایچون بو غزبه نشریاتنه دوام ایده میوب قالمشدر .

بزده خوشه کیتیمه بک بر تضییق کورلمدیکندن ، قریبده مشاهده اولونان عکس العملک بزده وقوعه کله بکنه احتمال ویرله مز . یعنی زم دردیمز قریملرک دردنن دهاییو کدر . قریملر کنیدیلرینی چابوق صلاحه طوغری چویرمشلر . بزبونیه یایماز .

بلکه بزم واصل اوله مادیمز بر حقیقت تجلی ایدرده بارل ، دانسلر سایه سنده ترقیات باش کوسته ریر ، ذراعمز ، صنعتکارلیمز ، تجاریمز بو اکنجه لردن مایم اوله رق غریبلاشیرل و علم و معرفت صاحب اولورل !

ایشنه سوزک دوغروسو بودر . بزم ایشمز الاله قالمشدر . قوجه بر ملنک بیک کسور سنه لک بنیان اجتماعیسی چوکیور . غالباً آرتیق مسلمانلار بورالردن چکیلیور . هان الاله بو ارتداد و تفسخ اجتماعیدن آناطولی خلقی محافظه یه موفق اولسون . یوقسه بو کیدیش ای بر کیدیش دکدر . (واذا اردنا ان نهلك قرية امرنا مترفها ففسقوا فيها فحق عليها القول فدمرناها تدمیرا)

بز مرکز حکومتک آقرده قلدیمه بیک کره شکر ایدلم . استانبول محیطی بو درکده کلدکن صوکره آرتیق خلقه رهبرک ایده مز . بوراده اوطوره جق مرهاتکی بر حکومت ایچون صلاحاتی محافظه ایتک ممکن دکدر . عنعنات دینییه و ملیه سنی جانی کی محافظه ایدن اوصاف ، او مجاهد آناطولینک سینسینده قورولان بر حکومت البته دینکده ، شعار دینییه کده حارس و حامیسی اوله بقدرا

استانبولده قادیلرک بارلر کیتیمک ، شانولر چیقماق ایسته میسی مناسبیه توحید افکارک شدتلی نشریاتی آقرده جیقان (حاکیت ملیه) غزبه می مؤاخذه ایدیور و مسئله اوله دینی ، ثانیاً شرعیه و کالتی ، ثالثاً تشکیلات اساسیه قانونی قارشیدر دینی ایچون توحید افکاره اعتراض ایدیور . توحید افکار رفیقمز حاکیت ملیه نک بو مؤخذات و اعتراضاتنه قارشی ویردیکی جوابده دییورکه :

« بزده اخلاق مسئله سی دین مسئله سیله تمامیه توأمدر و اسلاملرک اک بویوک دساتیر اخلاقیه سنی یالکز دینلری تثبیت و تعیین ایلمشدر . (آغایف) بکک ظن و ادعا ایلدیکی کبی غرب مدینتی دکل . . . بناء علیه بزده اخلاق عمومییه عائد هانکی مهم بر مسئله جیقارسه او مسئله به بهمه حال دینده طبیعتیه ، کندی کندینه قاریشیر ، قاریشدرمایانلر ایسه آنجق مدینت غریبه یی ، دیانت اسلامیه نک فوقنده عد ایدن مفرط غریبی و (لایقی) یعنی (لادینی) بکلردر . شرعیه و کالتدن استقامت کمنجه (حاکیت ملیه) بوکا نه به شاشیور و اعتراض ایدیور ؟ شرعیه وکیلنک دارالخلافه مزده حادث اولمش غایت مهم بر مسئله ده رأی و فکری نه دن صورمایلم ؟ بز شرعیه وکیلنک منلا « فلسفه بوسکول طاقق جائز میدر . . . » کبی مالایفیاتدن معدود بر مسئله حقنده استفاده بولونماق . ایچمزه « مسلمان قادیلرک بک اوغلنده فرنک عمومخانه جیلرینک آقدقلری بارلر کیده بیلیر ، قادیلریمزک بو حق « مصونیت

محکمہ شرعیہ لر قابو رسی ؟

یہی حاضر لائق مقدمہ اولان تشکیلات اساسیہ قانونمندہ و محاکم شرعیہ نیک ملغاس اولدیفنه دائر بر ماده بولوندیغنی جرائد یومیہ نیک بوتون مخبرلری انقره دن غزته لرینه بیلدیرمش ، بونک اوزرینه بزده اولکی نسخه مزده بونک معاسز برشی اولدیفندن بحث ایتمشدک . اقشام غزته می ایسه و تجدد واصلاحات اماره لری ، دییه یازدینی بر مقاله ده : و بوتعدیلات میاننده خلق فرقه سی داخلی تجدد واصلاحات نامه نیک مهم مقررات اتخاذ ایدیور . بو قرارلردن ممنون اولماق قابل دکلدر . بونلر آره سنده اک شایان تشکر اولان تجدد ، محاکم شرعیہ نیک لغویدر . دولنک حق قضایی توحید ایدیلیدر . دیمشدی . بالاخره انقره دن چکیلن تلغرافلرده محاکم شرعیہ نیک الغایدیه جکی ، یالکیزاسمنک دیکشدریلهرک (احوال شخصیه محکمه سی) دینه جکی ، حق وظیفه سنک توسیع ایدیلهرک غیرمسلملرکده احوال شخصیه لرینی رؤیت ایدیه جکی بیلدیریلدی . عدلیه وکیلی سید بکک بر غزته مخبرینه وقوع بولان ایضاحاتی ده بونی تأیید ایتدی .

دیمک که محکمه شرعیہ لریک رؤیت ایتمکده اولدقلری ایشلرله مشغول اوله جق بر محکمه بولونه جق ، اما اسمی (محکمه شرعیه) اولمایه جق ا عجباً بو (شرعیه) کلمه سنک قباحتی نه درکه عدلیه وکالتی بونک مؤسسات عدلیه میاننده قالماسی مناسب کورمیور ؟ مادام که اوایشلرله اشتغال ایدیه جک آری بر محکمه بولونه جق ، او حالده بونک آدی اسکیمی کی (محکمه شرعیه) قالسه نه اولور ؟

محاکم شرعیہ یی باب مشیختدن آلیرکن توحید قضایی ایلری سورمشلر دی . حال بو که اووقت مقصدک محاکم شرعیہ یی بوسبوتون قالدیرمق اولدیفنی ، بر کره مشیخت ایله علاقه سی کسدکن صوکره کونک برنده اسمعی دیکشدریمک بک او قدر کوچ برشی اولمادیغنی ده اوزمان سویله ینلر واردی ، حق مرحوم محمود اسعد اقدی بو خصوصده فکری صورانلر دیوردی که : — محکمه شرعیہ نیک مشیخته ، یاخود عدلیه یه مربوطیق او قدر حائر اهمیت دکلدر . یالکیز بو خصوصده نظر دفته آلنه جق جهت و حسن نیت ، مسئله سیدر . لکن بن قورقارم که ایلریده محاکم شرعیہ نیک الغاسی ایچون بو بر خطوه ابتدایه اولماسون .

شیمدیکی عدلیه وکیلی سید بک محاکم شرعیہ نیک مشیختدن علاقه سی کسمک خصوصنده جو فیه مشغول اولدیفنی ایچون احتمال که مرحوم محمود اسعد اقدینک بو سوزلرینی ده ایشیتمشدر . سید بک محاکم شرعیہ نیک عدلیه یه کجیمی ایچون ابدال مساعی ایدیورکن ضیا کونک آلب بک ده طنین غزته سنده توحید قضائیه لرینی سرد ایدیور ، دیگر طرفدن ده :

کجیمکسزین تماماً اورته دن قالدیریله جقدر : شیمدی امام تعینندن باشقه برایشی قالمادی . مدرسه لر قاباندینی ایچون بوندن صوکره اماملرده یتیمه میه جکدر . بناء علیه هیچ لزومی قالمایه جقدر . شیمدیدن امامسز قالان بک جوق محللر ، کویلر واردر . مسلمان خلقت جنازه لری اورته ده قالمقده در .

بولشه ویکلر ، کندی آداملردن اولان تانار قومونیسق (عبده عصق) یی علما قونفره سنه کوندردیلر . بو بولشه ویک تانار ، علما قونفره سنی نفوذی آلتنده طومش و بولشه ویکلرک آمانه مغسار بر حرکت کوسترمسینه میدان ویرمه مکله مکلف بولونمشدر .

شیمدی روس بولشه ویکلری ، کنج بولشه ویک تانارلری واسطه سیله یکی براملا میدانه چیقاردیلر . بوندن مقصوده قرآنی اوقویه مامقدر . حقیقه قرآن املاسی یابانچی کلمکده در . ذاتاً دین تدریساتی ممنوع اولدیفنی جهته بر زمان صوکره چوجقلر قرآنی هیچ طانیه مایه جق بر حاله کله جکلدر . صوکره بولشه ویکلر جاملردن ویرکی آلورلر . بوراسنی علی العاده بر تجارتخانه کبی عد ایدیورلر . اوراده بر طاقم آداملر طوپلان یورلر ، ولو که معنوی اولسون بر منعت تأمینی ایچون چالیشیورلر ؛ او حالده دولته برویرکی ویرملری لازم کلیر ، دیورلر . حق جاملرک ویرکیسی اولرک ، تجارتخانه لریک ویرکیسندن زیاده در .

بو ویرکوی یالکیز جاملردن دکل ، کلیسالدن ده آلورلردی . لکن شیمدی کلیساری قابانمقده اولدقلری ایچون ویرکو آله جق کلیسا قالمایور . بر مملکتده اون کلیسا وارسه بونک طقوزینی قابایورلر ، حکومت دائره سی ، ده بو ، انبار ، یاخود تجارتخانه یاییورلر . پاپاسلری قوغیورلر . حضرت عیسایک و حضرت مریمک رملرینی چیکنه بورلر ، درلو درلو حقارتلرده بولونیورلر . صوکره قوغدقلری پاپاسلرک یرینه بولشه ویک پاپاسلر کتیریورلر . بو بولشه ویک پاپاسلرینک دیندن زیاده دینسزلک ایچون چالیشمه جقلری طبعیدر . اسکی آینلرک یرینه شیمدی یکی بولشه ویک آینلری یاییور .

بولشه ویکلرک دینه قارشى آلدقلری بو وضعیت ، بالطبع خلق اوزرنده جوق فنا تأثیر اجرا ایتدی ، بویوک بر عکس العمل حصوله کتیردی . شایان حیرتدر ، بو قدر تضییقانه معروض قالان دین حسلری ضعیفلایه جق یرده بالعکس قوت بولیور . شیمدی یالکیز خلق دکل ، منور قسمده دیندار اولور .

ایشته بو صورته گرک خرسنیاں کرک مسلمان خلق بولشه ویک حکومتی ایله مجادلده بولونیور . مسلمان خلقت اضطرابی ده ها بویوکدر زیرا هم روس بولشه ویکلرینک ، هم ده تانار بولشه ویکلرینک تضییقانه معروض قالمقده در .